

Zápis

zo školenia učiteliek pre 1. a 2. ročník ZŠ v projekte Vyhrňme si rukávy zo dňa 10. decembra 2007

Prítomní:

Školiteľia: Jarmila Kirchmayerová, Kristína Žoldošová

Učiteľky: vyučujúce v školskom roku 2007-2008 v 1. a 2. ročníku (podľa prezenčnej listiny)

Cieľ: Cieľom školenia bolo zdieľanie skúseností učiteliek z realizácie projektu vo vybraných témach kvôli skvalitneniu výučby a ozrejmieniu princípov koncepcie, identifikácia problémov a metodická podpora zo strany školiteľov pri ich riešení.

Program:

1. Diskusia o spôsobe preberania vybraných tém s použitím algoritmu koncepcie Vyhrňme si rukávy. Analýza skúseností učiteliek z realizácie projektu v minulých rokoch.
2. Diskusia o vzájomnej didaktickej pomoci a pedagogickej podpore pri vyučovaní prvouky v rámci projektu Vyhrňme si rukávy.
3. Rozličné

Stretnutie sa realizovalo v Centre učebných pomôcok a odbornej asistencie na ZŠ Vančurova. Stretnutie otvorila a viedla Jarmila Kirchmayerová.

K bodu 1:

V diskusii sa hovorilo predovšetkým o konkrétnych spôsoboch preberania vybraných tém. Z diskusie vyplynulo, že analytickým prístupom k učivu v prvom ročníku je možné rozobrať časť učiva, ktoré spadá do druhého ročníka a tak vzniká priestor na intenzívnejšiu prácu v projekte. Keďže učivo je konštruované špirálovite s narastajúcou obtiažnosťou v zodných témach, projekt dáva možnosť učiteľovi v tej istej téme rozviesť učivo aj do vyššej obtiažnosti, samozrejme s akceptovaním detských možností.

V prvom ročníku bol projekt zameraný na rozoberanie témy Cyklus stromu. V realizácii projektu sa učiteľky sústredili predovšetkým na dlhodobé pozorovanie zmien na vybranom strome. Ďalšou preberanou témou bola téma Zelenina. V téme deti riešili napríklad problém odlišovania plodu od iných častí rastlín, ktoré majú najčastejšie zásobnú funkciu a často sa v hovorovej reči označujú ako plody. Na inej hodine deti riešili pozitívne a negatívne vplyvy vetra a analyzovali ich. Zaujímavé bolo aj skúmanie cukrovej a kŕmnej repy s cieľom ich odlíšenia alebo skúmanie plynutia času s cieľom zostrojiť nástroj na meranie času a analyzovať jeho funkčnosť (presýpacie hodiny s využitím rôzneho presýpacieho materiálu).

Na základe diskusie je možné usúdiť, že riešenie vedeckých problémov prostredníctvom verifikácie hypotéz je pre deti 1. ročníka dosť náročné a to najmä preto, že si musia najskôr zvyknúť na oveľa jednoduchšie postavené požiadavky školy. Vhodné je, ak deti sústredíme v prvom ročníku najmä na skúmanie stimulujúcich situácií, hľadanie otázok a najmä na získavanie empirického materiálu. Deti tak budú vedieť lepšie pochopiť objektívnu prácu s premennými.

V druhom ročníku sa učiteľky s deťmi na hodinách prvouky zaoberali napríklad skúmaním vegetatívneho rozmnožovania rastlín – konkrétne, ktoré rastliny je možné rozmnožovať odrezkami a z ktorých častí rastliny môžu odrezky pochádzať. Cieľom bolo porovnať tri druhy rastlín s rôznou schopnosťou rozmnožovať sa vegetatívne. Ďalšou zaujímavou témou realizovanou v projekte bola analýza pukov rôznych druhov stromov. Deti vytvárali predpoklady, čo sa v puku ukrýva a navrhovali spôsoby, ako by správnosť svojho predpokladu vyskúmali. V rámci druhého ročníka riešili učiteľky aj tému zameranú na ozrejmienie pojmov. Deti sa učili rozlišovať ovocie do vopred definovaných skupín: kôstkovica, malvica, bobula. Cieľom nebolo naučiť sa, ktoré ovocie kam patrí, ale analyzovať kategórie a zisťovať charakteristiky vytvorených skupín – t.j., ktoré ovocie a prečo patrí do určitej skupiny. Téma, aj napriek tomu, že nerieši vedecký problém prostredníctvom stanovovania hypotézy a následnou verifikáciou učí deti vedecky myslieť, v tomto prípade analyzovať pojmové kategórie. Pre deti tohto veku ide o významnú výskumnú činnosť.

K bodu 2:

Učiteľky učiace v projekte informovali, že v rámci posunu skúseností často realizujú otvorené hodiny pre učiteľky, ktoré majú s projektom menej skúseností, preberajú spôsoby možných realizácií učebného obsahu vo vybraných témach.

K bodu 3:

Z diskusie o preberanom obsahu vyplynula téma učebných osnov, štandardov a problematika učebníc. Doteraz nie je celkom zrejmé, do akej miery a v ktorom učive môže učiteľ meniť stanovené percentá učebných osnov a prispôbiť tak výučbu inovačným metodikám, koncepciám, ale aj celkovému obsahu vzhľadom na súvisiaci vedný odbor. Vzhľadom na výsledky jednania riadiaceho výboru zo dňa 20. júna 2007 by mal Štátny pedagogický ústav projektu vyjsť v ústrety a to takým spôsobom, že vypracuje pre experimentálne školy projektovo špecifický učebný štandard. Podľa výsledkov rokovania riadiaceho výboru mal byť štandard dodaný na experimentálne školy na začiatku školského roka 2007-2008.

Zo strany školiteľov odznel návrh na možný publikovaný výstup v podobe metodických listov, ktoré už majú učiteľky vypracované a ktoré používajú v praxi. Metodické listy by pred publikovaním poskytli školiteľom projektu, ktorí by dopracovali teoretickú metodiku k stanoveným listom a zrealizovali publikovanie v elektronickej alebo printovej forme. Metodické listy najvhodnejšie ozrejmujú koncepciu a tak sú tým najlepším prostriedkom disseminácie projektu po Slovensku, najmä z pozície ovplyvnenia individuálnej koncepcie učiteľa a jeho poňatia výučby. Učiteľky prejavili záujem o rozšírenie projektu na druhý stupeň základnej školy.

V Trnave, 19. decembra 2007
Zapísala: Kristína Žoldošová